

O ANIVERSARE NEGLIJATĂ: 50 DE ANI DE LA MOARTEA PROFESORULUI ION T. NICULESCU

Dr. Mihai Cezar Popescu

Spitalul Clinic CF Witting, Secția Medicală II, București

Este, din păcate, remarcabil nivelul mereu mai scăzut de atenție pe care instituțiile și publicistica de profil din țara noastră o acordă evocării figurilor de seamă care, prin contribuții valoroase au determinat dezvoltarea cunoașterii în domeniul medical. Cu totul izolat putem zări plăci comemorative în holul vreunui spital, iar dedicarea unor sesiuni omagiale sau publicarea de monografii au devenit realități excepționale de rare. Procedând în continuare în acest fel, medicina românească risca să-și piardă trecutul, să se îndepărteze de propriile rădăcini, aservindu-se mereu mai mult școlilor medicale apusene care au știut clipă de clipă să-și conserve valorile. Lucrurile au evoluat atât de evident în această direcție, încât ne întrebăm – și cred că pe bună dreptate – dacă discursul destinat „tineretului care începe studiul medicinei” rostit de profesorul Ion T. Niculescu în seara zilei de 7 decembrie 1935 la Societatea Studenților în medicină din București, ar mai putea fi prezentat studenților români ai anului 2007. Și totuși...

„Medicina (...) este înainte de toate o chemare spirituală, un sacerdoțiu” rostea marele profesor în discursul de care aminteam. Iată un aspect despre care tinerii noștri medici sau aspiranți la acest titlu nu sunt informați suficient. În continuare, amintea însă că „societatea, cu sprijinul politicienilor fără viziunea largă și exactă a unei lumi în devenire, a lăsat ca munca medicală să fie exploatată nemilos. Astfel s-a ajuns la o proletarizare a medicilor, la o scădere a valorii morale a corpului nostru profesional. De aceasta se resimte în primul rând bolnavul însuși.” Este evident că procesul a continuat, agravându-se sub presiunea unei societăți așa-zis comuniste, ajungându-se la aspectele într-adevăr dramatice din România zilelor noastre. Salvatoare din această capcană este doar construirea unei „culturi medicale generale întinse, armonizată cu formarea

unei culturi spirituale din care să nu lipsească informațiunea literară, gustul pentru muzică, arte și traiul în aer liber”. Și continuă cu o evident necesară subliniere: „În această muncă trebuie dezinteresare: să nu se aibă în vedere un scop material practic imediat, ci înțelegerea adevărului.” Ne întrebăm cum s-ar putea armoniza acest precept cu jalnicele condiționări, de multe ori „colorate” prin flagranturi cu iz penal în legătură cu care mass-media nu pregetă să ne pună aproape zilnic la curent. Iar ca un adevărat corolar al acestui memorabil discurs, profesorul Niculescu îndemna: „Fiți generoși, deprindeți-vă să ascultați și să înțelegeți un punct de vedere decât al vostru! Nu fiți sectari!”

Ne-am oprit pentru început la cuvintele marelui profesor pentru că acest fel de intervenții spun mai mult despre adevărata structură a unei astfel de personalități. Acuratețea gândirii, sobrietatea și precizia afirmațiilor, căldura sufletească ce se degajă din acest discurs ne fac să avem încă odată nostalgia unei lumi care putea produce astfel de maeștri. De altfel, un fost student al său, scriitorul Al. Ivăsiuc, spunea despre el: „Avea o independență de spirit totală, așa cum mi-aș dori s-o am și eu. Era atât de convins de câteva adevăruri, încât nu se abătea de pe calea acestor convingeri cu nici un pas. A fost o prezență copleșitoare atât pentru mine, cât și pentru colegii mei.”

Născut în ziua de 2 ianuarie 1895 la Focșani, Ion T. Niculescu își petrece aici copilăria, studiile gimnaziale și liceale. În anul 1914 se înscrie la cursurile Facultății de Medicină din București, unde va beneficia de îndrumările unor mari profesori ai timpului. Încă de timpuriu își manifestă interesul pentru neurologie, astfel că trece cu brio concursurile de externat și de internat, având astfel posibilitatea de a studia sub îndrumarea profesorilor Gheorghe Marinescu și Dimitrie Noica la Clinica

de Neurologie Colentina. Primele sale lucrări publicate datează tocmai din aceasta perioadă. Pentru profunda sa implicare în domeniul social este ales președinte al Societății Studenților în Medicină din București. Vocația sa universitară se evidențiază de timpuriu, astfel încât în anul 1920 își începe activitatea ca preparator în cadrul laboratorului de histologie al profesorului Besnea. Anul 1922 îl consacră ca doctor în medicină. După căsătorie, pleacă la Paris unde va activa în clinicile de neurologie din Salpêtrière și Ivry, sub îndrumarea profesorilor Pierre Marie și Charles Foix. O excelentă sinteză a rezultatelor pe care le-a obținut în urma cercetărilor desfășurate în acea perioadă este publicată în colaborare cu Ch. Foix, în anul 1925 sub titlul „*Les noyaux gris centraux et la region mesencephalo-sousoptique*“, lucrare premiată de către Academia de Medicină din Paris.

Ultima parte a vieții și-o dedică realizării tratatului „Morfopatologia sistemului nervos“ și a atlasului „Aspecte morfologice ale terminațiilor ner-

voase viscerale“, primul văzând lumina tiparului în anul 1957, iar celălalt un an mai târziu.

În ziua de 6 septembrie 1957, la București, se scrie ultima filă din viața marelui profesor.

Pentru întreaga sa activitate, Academia Română îl va recunoaște ca membru titular. Aceeași instituție de cultură îi va aduce un omagiu post mortem prin publicarea în colaborare cu editura „Masson“ (Paris) a volumului „*Travaux scientifiques*“, cuprinzând majoritatea lucrărilor sale.

Ne facem o plăcută misiune din a aminti lumii medicale românești faptul că se împlinește, iată, o jumătate de veac de la moartea profesorului Ion T. Niculescu, cel care spunea într-un jurnal: „Când realitățile sunt contrariante, mă duc la preparatele mele de histologie comparată și-n lumea organizării nervoase a unei păsări călătoare, departe în lumea spațiului, în creierul unui pește, reflectez la adâncimea tăcerii, iar în acela al unei maimuțe îmi găsesc umor pentru un moment filogenetic mai recent“.

BIBLIOGRAFIE

1. Niculescu IT – Maestri, prieteni, contemporani, Ed. Eminescu, Buc., 1982
2. Brătescu G, Izsak S (sub red.) – Polemici hipocratice, Ed. Viata Medicală Românească, Buc., 1999
3. www.google.ro, 2007

SOCIETATEA NAȚIONALĂ DE MEDICINA FAMILIEI / MEDICINĂ GENERALĂ

Secretariat: Str. G. Cobălcescu Nr. 2, Sector 1, cod: 010194, București

Tel/Fax: 021 – 315 46 56

Web: <http://www.medfam.ro/snmf/> E-mail: snmfoffice@yahoo.com

Cod fiscal: 716 58 39

Cod IBAN: RO42 RNCB 0082 0441 8731 0001/ROL BCR Sucursala Unirea

Revista Medicală Română

TALON DE ABONAMENT

Numele Prenumele
Specialitatea
Str. nr. Bloc Scara Etaj Ap.
Nr. telefon Mobil Sector/Județ
Cod poștal Localitatea Adresa de e-mail

Doresc să mă abonez la Revista Medicală Română pe o perioadă de:

2 trimestre (20 RON) 3 trimestre (30 RON) 1 an (40 RON)

Am plătit suma de prin mandat poștal nr. sau O.P.

la data de din Contul Banca

Filiala Localitatea Județul

Doresc să primesc abonamentul pe adresa

Contul Societății Naționale de Medicina Familiei

IBAN RO42 RNCB 0082 0441 8731 0001 BCR Sucursala Unirea, cod fiscal 7165839

Cererile se trimit pe adresa Societății Naționale de Medicina Familiei: Str. G. Cobălcescu nr. 2, Sector 1, cod 010194, București, prin completarea talonului alăturat, împreună cu dovada achitării contravalorii abonamentului.

Președinți de filiale:

Dr. Haber George (Alba)

Dr. Nedea Nicolae (Arad)

Dr. Boșneag Mariana (Argeș)

Dr. Andriescu Cătălin (Bacău)

Dr. Vadja Eva Monica (Bihor)

Dr. Brânză Ileana Lucia (Brăila)

Dr. Tănăsescu Rodica (București)

Dr. Bistriceanu Valeriu (Buzău)

Dr. Șerban Paul (Botoșani)

Dr. Tănase Otilia (Bistrița-Năsăud)

Dr. Popescu Carmen (Călărași)

Dr. Pop Cornel (Cluj)

Dr. Szmolka Marta (Covasna)

Dr. Dumitrescu Ileana (Dâmbovița)

Dr. Profir Mirela (Dolj)

Dr. Măruțel Doina (Galați)

Dr. Buscu Rodiva (Giurgiu)

Dr. Biro Denes Jozsef (Harghita)

Dr. Sandu Carmen (Ialomița)

Dr. Bernstein Tania (Iași)

Dr. Lascu Gheorghe (Maramureș)

Dr. Tronea Carmen (Mehedinți)

Dr. Mihăescu Ileana (Mureș)

Dr. Condurache Didina (Neamț)

Dr. Rădulescu Viorel (Olt)

Dr. Schnellbach Simona (Prahova)

Dr. Medve Dan (Sălaj)

Dr. Bumbulut Călin (Satu-Mare)

Dr. Piloff Loredana (Sibiu)

Dr. Buimistriuc Draga (Suceava)

Dr. Jompan Afilon (SMF Timișoara)

Dr. Sârbovan Călin (AMF Timișoara)

Dr. Sopov Simona (Tulcea)

Dr. Bărăgănescu Cristina (Vâlcea)

Dr. Grom Adrian (Vaslui)

Dr. Cocioaba Ticu (Vrancea)